

Lagstiftning, normhierarki och rättskällor

Konstitutionell rätt - Rättsfilosofi - Rättsstaten - Det svenska statsskicket - Aktörer - makt och ansvar - Lagstiftning, normhierarki och rättskällor

---

Rättskällor

Alla regler i ett samhälle är inte lika starka. I Sverige har vi en normhierarki, alltså en ordning där vissa regler står över andra. Det betyder att lägre regler alltid måste ha stöd i högre.

1. Grundlag

Grundlagarna är de viktigaste reglerna vi har. De bestämmer hur Sverige styrs, vem som får stifta lagar, vilka fri- och rättigheter vi har och hur makten ska fördelas. Exempel: Regeringsformen (RF) eller Tryckfrihetsförordningen (TF).

Grundlagarna är svårare att ändra än vanliga lagar, just för att skydda demokratin. Det krävs två stycken riksdagsbeslut, med ett riksdagsval mellan besluten, för att ändra grundlag.

2. Lag

Nästa nivå är lagar, som beslutas av riksdagen. Exempel: Brottsbalken, Äktenskapsbalken eller Skollagen. Lagar gäller för alla i hela landet.

3. Förordning

Förordningar beslutas av regeringen. De innehåller mer detaljerade regler som förklarar hur en lag ska tillämpas. Exempel: körkortsförordningen.

4. (Myndighets)föreskrift

Föreskrifter beslutas av myndigheter, t.ex. Skolverket eller Arbetsmiljöverket. De är ännu mer detaljerade regler som gäller inom myndighetens område. Exempel: Skolverkets kursplaner eller Arbetsmiljöverkets säkerhetsregler på arbetsplatser.

Här är det värt att påminna om legalitetsprincipen.

Den innebär att:

- Offentlig makt får bara utövas med stöd i lag.
- Lägre regler alltid måste ha stöd i högre regler.

Lagstiftningsprocessen - hur en lag blir till

När Sverige får en ny lag sker det inte på en gång. Processen är lång och noggrant reglerad i Regeringsformen. Den är uppbyggd så att nya regler ska bli genomtänkta, demokratiskt förankrade

och rättssäkra. Här följer en fördjupning av varje steg:

1. Direktiv - regeringen startar processen

Vad sker? Regeringen bestämmer att ett område behöver ses över och ger direktiv till en särskild utredare eller en kommitté. Direktivet är som en "beställning" - här står vad som ska undersökas och vilka frågor som ska besvaras.

Varför? Direktivet styr arbetet så att utredningen fokuserar på rätt problem. Det gör också processen mer transparent - alla kan läsa vad regeringen faktiskt har beställt.

Exempel: Regeringen oroar sig för ungas hälsa och vill undersöka om energidrycker bör få en åldersgräns. Direktivet säger att en utredning ska se på hälsorisker, internationella jämförelser och juridiska möjligheter.

From:
<https://www.juridik.kristiansen.nu/> - Juridik på gymnasiet

Permanent link:
<https://www.juridik.kristiansen.nu/doku.php?id=konstitutionellraett:lagstiftning1&rev=1756906041>

Last update: **2025/09/03 13:27**

